

Lungul drum spre sine

Spectacolul lui Arcadie Rusu, **Promised Land**, a fost o reală revelație la nivel vizual. Îndrăznesc să spun că, dacă un fotograf și-ar propune să fixeze secvență cu secvență acest spectacol, ar putea realiza un veritabil demers vizual suprarealist.

Începutul spectacolului ne-a oferit cel puțin două momente de forță: intersecția unor drumuri asumate coregrafic de Attila Bordas și Istvan Teglas (tregeri fulgătoare prin fante paralele de lumină, alternate cu o joacă semnificativă cu întunericul), apoi duetul/confruntarea celor doi artiști. Aș insista asupra acestui moment, pentru că el le-a oferit celor doi posibilitatea de a ieși din ei înșiși: dacă în primele momente ale spectacolului am recunoscut atât la Attila Bordas, cât și la Istvan Teglas aceeași modalitate de expresie cu care eram obișnuită din alte spectacole, în acea întâlnire de forță dintre ei doi s-a produs o armonizare a mijloacelor de exprimare care a provocat, în fiecare dintre ei, apariția unei noi perspective de abordare a propriei corporalități angrenate în dans. Elementul feminin al spectacolului, asigurat mai ales de prezența loanei Marchidan, a contrapunctat într-un mod concomitent subtil și viguros, semnificația confruntării de tip masculin.

Decorul spectacolului este un personaj în sine: un sertar poate fi o lume (chiar țara promisă ascunsă în subconștientul nostru al fiecăruia, un sertar pe care nu îl mai accesăm odată cu trecerea anilor și lăsăm nedescoperit tărâmul care, în fond, suntem noi înșine). Este foarte adevărat că, dacă Arcadie Rusu ar fi introdus o ușoară cenzură asupra unor elemente precum vesela comestibilă din spectacol sau asupra funcției apei, poate s-ar fi evitat crearea unor timpi morți.

Odată ce s-a transmis sensul unui element material (observație valabilă și pentru elementul uman), el nu trebuie sub nicio formă „îngroșat”, ci subtilizat, numai așa poate câștiga în capacitatea de a genera un plus de semnificație.

De asemenea, se putea asigura un echilibru mai mare între scene care implică o puternică exteriorizare (de exemplu, un moment de acest gen este foarte bine asumat și interpretat de Attila Bordas, dar el e prea „de forță” pentru contextul în care este transmis) și tablouri ce emană interiorizare (vezi momentul cu tentă de pictură magrittiană, când Istvan Teglas și loana Marchidan stau pur și simplu la masă, prinși în plasa semnificațiilor generate de scenografie).

În drumul spre țara promisă ascunsă, în fiecare din noi trebuia să existe elementul care să aducă în scenă, nemediat, copilăria. Prezența micuței Elisabeta Mihai, căreia îi este incredințat, de fapt, personajul-cheie al spectacolului, mi-a clarificat încă o dată că actorii și dansatorii români trebuie să își asume, iar și iar, un perpetuu exercițiu al naturaleții. De la un asemenea copil, mulți actori români ar avea de învățat exact acea lecție a firescului pe care mari actori din Hollywoodul de altădată o primeau de la Shirley Temple.

Ca o concluzie, **Promised Land** este un spectacol de care aveam nevoie. Ne-am mai întâlnit cu acest gen de subiect, artiștii nu pot, până la urmă să eludeze problematica originilor, a drumului autentic spre casă, adică spre sine. Dar modul în care Arcadie Rusu ne spune această poveste este inedit tocmai pentru că ecuația prin care este elucidată problema drumului spre sine este rezolvată, în primul rând, la nivel vizual (ceea ce asigură accesul cel mai direct către zestrea subconștientă a fiecăruia).

Arcadie Rusu ne spune că „*Promised Land*» nu are o legătură directă cu motivul biblic. Este vorba de absurditatea lumii în care viața nu ne mai aparține, pentru că deciziile, de cele mai multe ori, nu ne mai aparțin. Din acest punct de

Istvan TEGLAȘ și Ioana MARCHIDAN

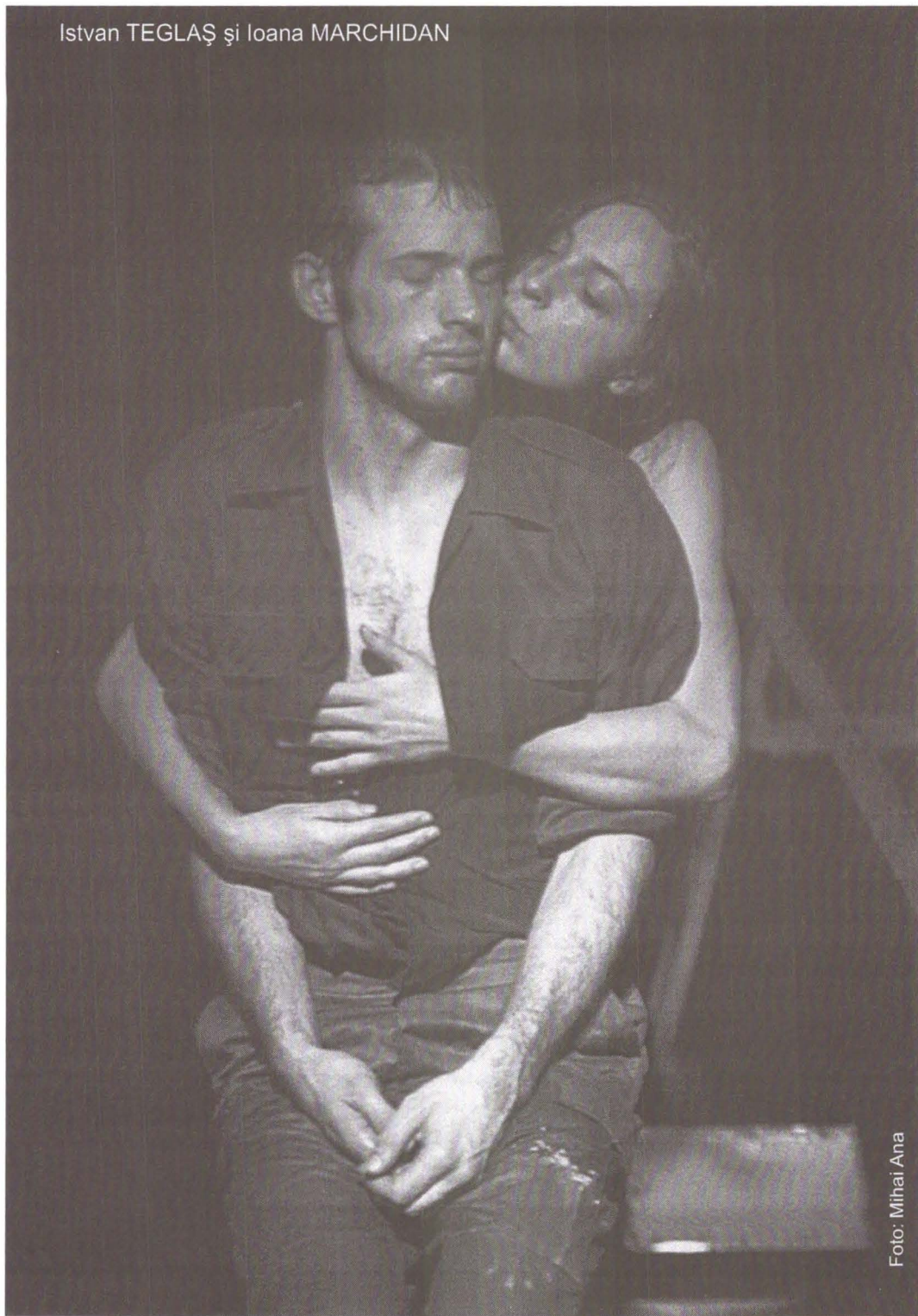

Foto: Mihai Ana

vedere, vulnerabilitatea umană e o consecință a tipului de viață pe care îl experimentăm, care ne ia prin surprindere, care de fapt, ne experimentează pe noi. Spectacolul comprimă formalități sociale. Stările ascunse în spatele oricărui gest, oricărei mișcări constituie esența singurătății. Pe noi, oamenii, ne poate salva numai singurătatea, spune Evgheni Evtușenko”.

Și totuși, dincolo de argumentul creatorului, această piesă își trăiește, ca orice spectacol cu sens, propria biografie și se impune ca o cale de acces la „sertarul subconștient” în care se află țara promisă, adică lumea noastră reală ca origine nedisimulată a ceea ce suntem. Și trebuie să o spunem, *Promised Land* ne prilejuiește reîntâlnirea cu tineri artiști foarte talentați precum Istvan Teglas (a cărui expresivitate corporală are prea puțină concurență în peisajul coregrafic de la noi), cu un dansator în egală măsură actor (Attila Bordas), cu sensibilitatea loanei Marchidan și cu vigoarea stilului interpretativ al Casandrei Stelea. Meritul lui Arcadie Rusu este de a fi construit un spectacol care vorbește despre noi printr-un demers vizual puternic, și de a fi așezat fiecare dintre artiștii menționați exact acolo unde le este locul.

Absolvent al secției Coregrafie la clasa profesorului Sergiu Anghel, Arcadie Rusu a făcut parte din „Orion Balet” și „Gigi Caciuleanu Romanian Dance Company”. În 2007, cu spectacolul *Mind Control*, obține Premiul Galei Absolvenților pentru cea mai bună creație coregrafică. Scenografa spectacolului *Promised Land*, Ioana Pashca, este în ultimul an de studiu și se poate deja mândri cu un premiu important în cadrul Festivalului de Teatru pentru Tineret, Piatra Neamț: Cea mai bună scenografie pentru spectacolul *Fool for Love*, regia Alexandru Măzgăreanu. Interpreții Ioana Marchidan, Casandra Stelea, Istvan Teglas, Attila Bordas au o bogată experiență de coregrafi, dansatori și actori, iar Elisabeta Mihai reușește un surprinzător debut.

Teatrul Foarte Mic – Promised Land. Conceptul și coregrafia: Arcadie Rusu. Scenografia: Ioana Pashca. Light design: Alin Popa. Cu: Ioana Marchidan, Casandra Stelea, Istvan Teglas, Attila Bordas, Elisabeta Mihai. Data premierei: 6 februarie 2009.

Lumea de după cântecul de lebedă

Am recunoscut în spectacolul *Ghetto Blaster* de la Teatrul Masca, definit ca o experiență coregrafică și sonoră de Vava Ștefănescu, o sinteză între două linii de forță vizibile în două spectacole anterioare ale coregrafei: poezia de fond a mișcării din *Povestiri din orașul interzis* și tragedia alienării din *Trei dansuri de Beckett* (ambele spectacole montate la teatrul din Gheorgheni).

Spre deosebire de spectacolele sale anterioare însă, în *Ghetto Blaster* Vava Ștefănescu suspendă orice urmă de transcendență, orice posibilitate de salvare a omului contemporan din plasa propriilor plăsmuiri, care au ajuns, de fapt, să îl trăiască. Este vorba de o lume împachetată în ambalajul *glam* al divertismentului, o lume care se autoconține, se autodevorează și se regenerează doar prin propria lipsă de deschidere simbolică, o lume devenită o imensă butaforie în care totul este reciclabil la infinit, omul însuși avansând către statutul de element în butaforia generalizată.

Despre universul „clovnilor urbani” din *Trei dansuri de Beckett*, Vava Ștefănescu spunea: „În această groapă de gunoi este plasat mirajul unei vieți paradiziace, iluzia ieșirii, iluzia salvării. Unde se întrezărește o speranță de fapt nu este decât o și mai mare afundare. Un univers în descompunere care, a doua zi se reface din același punct, ca într-un *perpetuum mobile* al existenței noastre”.